

Lahden kaupunki, Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta, 15.06.2022

§ 55

Ruoka-aputoiminnan selvitys ja hankevalmistelu Lahdessa

3224/00.01.02.05/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Erityisasiantuntija Päivi Pitkänen, puh. 044- 482 0590

Päätös

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päättää myöntää 15 000 euroa Lahden Diakonialaitokselle ruoka-aputoiminnan selvityksen tekoon ja hankkeen valmisteluun. Määräraha maksetaan kaupungin jäämistövaroista.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa esittelijä teki päätösehdotukseen seuraavan lisäyksen:

”Lisäksi sivistyspalvelut selvittää yhdessä Päijät-Hämeen Ateriapalveluiden kanssa koulujen ylijäämäruoan hyödyntämisen.”

Perusteluosa

Taustaa

Ruoka-avun tilannekatsauksen (28.4.2022) mukaan ruoka-avun tarve on keväällä 2022 kasvanut pitkittyneen koronapandemian ja Ukrainan sodan seurauksena. Suomalaisista ruoka-aputoimijoista kaksi kolmasosaa kertoo asiakasmääränsä kasvaneen maaliskuussa verrattuna alkuvuoteen.

Lisäksi muutokset EU-elintarvikeavussa ovat näkyneet vuonna 2022 ruoka-avun määrässä.

Lahdessa ruoka-avun parissa toimii useita toimijoita kuten evankelisluterilainen seurakunta (eri toimipisteitä Lahden alueella), Takatasku (Lahden kaupunki ja seurakunta) sekä eri kolmannen sektorin toimijoita, esimerkiksi Elokolo, Mannerheimin Lastensuojeluliitto (lapsiperheiden kohtaamispaikkaverkosto). Lisäksi ruoka-avun parissa toimii Operaatio Avoin Ovi ry, jonka pääasiallinen toiminta on välittää ruokaeriä lahjoittajilta yhteistyökumppaneille.

Ruoka-aputoimijoita on siis Lahden alueella useita. Toimijoista ei ole muodostettu yhtenäistä ja kattavaa kuvaa eli tällä hetkellä ei ole selkää kokonaiskäsitystä Lahden alueella toimivista ruoka-aputoimijoista. Ruoka-avun tarve linkittyy usein myös muihin sosioekonomisiin pulmiin yksilön tai perheen elämässä. Ruoka-apukokonaiskuvan muodostamisen lisäksi olisi tärkeää tunnistaa mitä sosioekonomisia haasteita ruoka-avun saajien elämään kytkeytyy tutkimusten mukaan valtakunnallisesti ja käytännön kokemuksen mukaan Lahden alueella.

Valmistelu

Osallisuuden ja hyvinvoinnin palveluyksikön, seurakuntayhtymän ja Lahden Diakonialaitoksen edustajat pitivät valmistelupalaverin liittyen ruoka-aputoiminnan järjestämiseen Lahdessa. Yhteisesti todettiin, että on tarve selvittää paikalliset ruoka-aputoimijat ja toimintamuodot. Keskeistä on myös toiminnan kehittäminen, jotta sitä kautta voidaan edistää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä heikommassa asemassa olevien ihmisten osalta. Selvitys tuo koottua tietoa paikallisille toimijoille ja siltä pohjalta voidaan valmistella hankesuunnitelma ruoka-aputoiminnan ja laajemminkin osallisuuden kehittämiseen.

Ruoka-aputoimintaan liittyy vahvasti vapaaehtoistoiminta ja sitä kautta ihmisten kohtaaminen. Toimintaan liittyy myös jo tällä hetkellä työllistämistä ja sitä voidaan mahdollisessa hankkeessa laajentaa edelleen. Ruoka-aputoiminta on myös osa kestävästä kehitystä, koska siinä hyödynnetään hävikkiruokaa. Toiminnan kautta voidaan tavoittaa syrjäytymisuhan alla olevia ihmisiä ja esim. yhteisölliset ruokailut tuovat osallisuutta. Näiden yhteyteen on mahdollista tuoda muitakin palveluita esim. sosiaalipalvelut, yhdistysten tuottamaa toimintaa, asumis- ja muita neuvontapalveluita.

Ruoka-aputoiminnan selvitystyö ja hankkeen valmistelu vaativat henkilöstöresurssia. Alustavasti on käyty keskustelua, että Lahden kaupunki rahoittaisi tätä työtä 15 000 eurolla ja seurakuntayhtymä sekä DILA molemmat 2500 eurolla. Lahden Diakonialaitos palkkaisi tähän määräaikaisten työntekijän, joka myös valmistelisi hankehakemuksen. Alla on alustava hankkeen suunnitelma aikatauluineen, tavoitteineen ja kustannuksineen.

Ruoka-apu Lahdessa - hanke

Ruoka-apu Lahdessa -hanke koostuu kahdesta osasta: 09-12/2022 toteutettavasta selvitysvaiheesta ja vuonna 2023 haettavasta ESR+ -rahoitteisesta kehittämishankkeesta. Lahden Diakonialaitos hakee hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnalta 15 000 euron rahoitusta ajalle 1.9.-31.12.2022 ruoka-apuohjelman tekemistä varten. Selvityksessä kartoitetaan:

- 1) suomalainen viimeaikainen tutkimustieto ruoka-apua tarvitsevien perheiden sosioekonomisesta elämäntilanteesta, avun tarpeesta kokonaisuutena ja minkälaisiin pulmiin ruoka-avun tarve yleisesti kytkeytyy
- 2) lahtelaiset ruoka-apu toimijat

- 3) lahtelaiset yhteisöruokailuja järjestävät tahot
- 4) lahtelaisen ruoka-aputoiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet sekä
- 5) tehdään alustava hankesuunnitelma ESR+ -rahoitteiselle "Ruokaosallisuus" -kehittämishankkeelle, jolle haetaan varsinainen rahoitus vuoden 2023 aikana

Hankkeen tuloksena syntyy kartoitus ja tietopaketti lahtelaisesta ruoka-aputoiminnasta sekä alustava ESR+ -hankehakemus.

Talousarvio:

Menot:

Henkilöstökulut (sivukuluineen) 16 500 e

Puhelin- ja atk-kulut 3000 e

Muut kulut 500 e

Yhteensä 20 000 e

Tulot:

Lahden kaupunki 15 000 e

Lahden Diakoniasäätiö sr 2500 e

Lahden seurakuntayhtymä 2500 e

Yhteenvedona voidaan todeta, että Lahden kaupungin osalta hanke on tarpeellinen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn että myös kiertotalouden ja työllisyyden edistämisen näkökulmasta. Selvitystyö ja mahdollinen hanke liittyvät myös osaltaan hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan päättämään

köyhyyden ehkäisemisen selvityksen ja toimenpide-ehdotusten laatimiseen. Lahden kaupungin rahoitusosuus voidaan rahoittaa jäämistövaroista.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Lahden Diakonialaitos, Lahden Seurakuntayhtymä, laskutustiimi, Päivi Pitkänen, Pia Haverinen,